

goriškega okraja. Občni zbor odobruje to postopanje.

Slednjič apelira tov. Možina na zastopnika učiteljstva v okrajnem šol. svetu, naj se vendar stori kake korake, da se prepreči tako nesramno blatenje in udrihanje po učiteljstvu v „Novem Času“.

Ker ni bilo več drugih predlogov, zaključil predsednik zborovanje.

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodono naložim
v pomoč le sebi podarim

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.
registrirana zadruga s omejenim nametvom.

Promet do konca oktobra K 311.298-58.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 30 h v poštinih znakih. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znakov se ne odgovarja.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/2.3. popoldne in vsako soboto od 6. — 7. zvečer

Književnost in umetnost.

Naznanilo. „Beležke iz fizike in kemije“ je naslov knjižice, ki jo je ravnokar natisnila „Učiteljska tiskarna“.

V „Beležkah“ sem zbral vso učno snov, ki je iz prirodoslovskega predpisa na Štajerskem in najbrž tudi po drugih deželah za večerredne ljudske šole, in jo razdelil na poedine sestavke, ki je vsak nekak izvleček ene učne slike ali posnetek pouka ene prirodoslovne ure. Prizadeval sem se, v kratkih, lahko umljivih, pa v celoto združenih stavkih podati nauke za umevanje prirodnih prikazni in iz njih izvajati prirodne zakone. Omenil sem pa povsod tudi peskuse, ki se dajo napraviti s lahko nabavnimi predmeti in z najbolj primitivnimi aparati, kateri bi se naj ne pogrešali na nobeni šoli, kajti vsekakor je potrebno, da se s poskusi podpira in oživlja pouk v prirodoslovlju.

Pri sestavljanju „Beležk“ so mi služili razen ljudskošolskih Beril in Čitank tudi A. Senekovičevi „Osnovni nauki iz fizike in kemije za meščanske šole“ in H. Schreinerjeva „Fizika ali nauk o prirodi“.

Izdal sem pa to knjižico z namenom, da bi olajšal učitelju pripravo na prirodoslovni pouk, učencem pa prihranil zamudno in dostikrat nadležno zapisovanje učne snovi in jim tudi olajšal ponavljanje taiste.

Če in v koliki meri se mi je to posrežilo, o tem sodite Vi, dragi tovariši in cenjene tovarišice, ki Vam priporočam to svoje delce, da ga širite med učenci od 5. šolskega leta naprej.

Jos. Mešiček,
nadučitelj v Sevnici.

Srednješolski vestnik.

**** Podpora jezuitski gimnaziji v Travniku.** Cesar ni potrdil zakona, s katerim je prvi bosanski sabor prikrasjal podporo travniški gimnaziji v znesku 30.000 K, in je odredil, da se podpora v isti višini tudi v bodoče izplačuje. To pa na podlagi svoječasne ugotovitve te podpore med cesarjem in Vatikanom. Baje pride zadeva v sabornu zopet na dnevni red.

**** Novi deželni šolski nadzornik na Spod. Štajerskem.** Na mesto dež. šol. nadzornika Leop. Lampla, ki je bil ob prestopu v pokoj imenovan za dvornega svetnika, je imenovan dosedanj ravnatelj gimnazije v šestem okraju na Dunaju, vladni svetnik dr. Viktor Thumser. Imenovanje je koncesija nemškemu klerikalcem na Štajerskem.

**** Za ravnatelja drž. gimnazije v Gorici** je imenovan profesor dr. Jožef Tominšek iz Ljubljane.

**** Za ravnatelja državne realne gimnazije v Beljaku** je imenovan dr. Evgen Giannoni, dozdaj profesor na celovski gimnaziji.

Politiški pregled.

*** Državni zbor in draginja.** Še ta mesec bo otvorjen naš državni zbor. Vlada je baje pripravljena o draginjskem vprašanju podati izjavo. Dolžnost parlamenta je, da kaj ukrene, kar bi olajšalo neznošno budo avstrijskega prebivalstva. — Ali bo državni zbor kaj storil tudi za bedno učiteljstvo, to pokaže bodočnost.

*** Občinske volitve v Ljubljani.** Sedaj sestavljajo imenik za občinske volitve. Volitve bodo najbrže šele meseca aprila. Vseh volilcev je okoli 14000; prebivalcev je 42.000.

*** Priznanje baronu Gautschu.** „Wiener Zeitung“ je prinesla lastnoročno pismo cesarja baronu Gautschu, v katerem mu cesar v jako laskavih besedah čestita k 25 letnici, odkar je bil baron Gautsch prvokrat imenovan za ministra. Baron Gautsch je vstopil 5. novembra 1885 kot naučni minister v kabinet Taaffe in ostal na tem mestu do leta 1893. Leta 1893. je prevzel v kabinetu Badeni zopet naučno ministrstvo ter ostal na tem mestu do konca novembra 1896. 28. novembra 1897. je bil imenovan za ministrskega predsednika ter je kot tak posloval do 7. marca 1898.

31. decembra 1904 je zopet prevzel ministrsko predsedništvo ter ostal ministrski predsednik do 2. maja 1906. Gautschevo delo v zadevi volilne reforme je splošno znano.

*** Proti germanizaciji ruskih pokrajin.** Ruski ministrski predsednik Stolypin je predložil ruski dumi zakonsko predlogo, s katero naj bi se omejilo razširjanje nemških kolonij po Volhyniji. Stolypin hoče ekspanzivnost nemške kolonizacije zatreti in preprečiti že v korenini.

*** Pred otvoritvijo belgijske zbornice.** Socialisti so izdali manifest, v katerem zahtevajo uvedbo obveznega šolskega pouka, zakonito uravnajo delavnega časa, penzije za delavce, koalicijsko svobodo državnih nastavljenecv. Na dan otvoritve zbornice bodo velike manifestacije.

*** Uspeh Bavarske pri Vatikanu.** Bavarska vlada je predložila protest pri Vatikanu proti odredbi, da morajo cerkveni docenti položiti protimodernistiško prisego. Iz Monakovega pa prihaja vest, da je zastopnik papežev, nuncij v Monakovem monsignor Frühlwirth, izposloval, da omenjene odredbe ne bodo veljale za Bavarsko. — Pač pa si je papež pridržal eventualno aplikacijo teh odredb v poznejem času tudi za Bavarsko.

Obrambni vestnik.

*** Iz Goriskega nam pišejo:** Našemu prijatelju in lastniku „Soče“, g. A. G. se je zdelo potrebno napisati v št. 128 imenovanega časopisa ne baš laskav komentar k uvodniku. Iz učiteljskih krogov v 127. št. „Soče“. Tovariši opozarjamo nanj, da ga pazljivo prečitajo in izprevideli bodo, da se prijateljstvo omenjenega gospoda, našega nekdanjega tovariša, do nas ni dosti izpremenilo.

Jubilejski dar.

Učiteljstvo — sebi!

Iz tega se tretje in zadnje leto za nabiranje jubilejskega daru. Ali smo vsi storili svojo dolžnost — samemu sebi v korist? Sedaj ob sklepu nabiranja tega daru izprasuimo svojo vest in storimo, ako še nismo, kar nam velela stan!

Učiteljstvo — sebi! Prva goranjeavstirska tvornica Matije Grubbauerjevih sinov v Lincu od izkopička v šolskem letu 1909—10 po slovenskih deželah razprodanih šolskih zvezkov 610 K. (Pri tej priliki Grubbauerjeve šolke zvezke, ki so priznane najboljše kakovosti, slovenskemu učiteljstvu na Kranjskem, Štajerskem in Primorskem iznova kar najtopleje priporočamo. Kdor podpira nas in naša podjetja, tega podpiramo tudi mi.) Zadnjič izkazanih 1027 kron; doslej darovanih 1637 kron. Bog plati!

Kranjske vesti.

— **Kakor smo informirani,** je klerikalcem pričelo že primanjkovati piče za Slomškarije, ker oni, ki so že kaj dobili — to so povečini bolj kričavi opozicionalci — hočejo še in še! Na ta način bodo prikrajšani nekateri ki še niso ničesar dobili, ker klerikalni politični voditelji jim ustrezajo le pod tem pogojem, da pomirjevalno vplivajo na druge bolj hude in revolucionarne duhove v Slomškariji. — No, sedaj je le prišlo do tega, kar smo mi prorokovali, da bodo nekateri prikrajšani!

— **Kaj pa to?** Tovariš Lavtižar in rezervni častnik Kubar se v poštev ne prideta od klerikalne strani pri sedanjih imenovanjih nadučiteljev. Kaj sta uki napravila, da se jih prezira? Izgovor, da sta še „premlada“, kakor se nam zatrjuje od dobro informirane klerikalne strani, se nam zdi skoraj — neverjeten.

— **Prišli so na boljše!** Tako je zaklical Jare, ko je deželni predsednik gospod in baron Schwarz izkušal zagovarjati sedanjou persekucijo deželnega šolskega sveta nad naprednim učiteljstvom. Prof. Jare je gotovo mislil tedaj nase, ko mu je bila dokazana zloraba uradnega d-lovanja še na gimnaziji v Kranju, a mu je dež. predsednik namesto zasluzne kazni še pomagal. Ta slučaj, ki se je dogodil pri nas, bi bil drugod pod milim solnce — nemogoč. Naravnost gnušno se nam zdi to, da se učiteljstvu krivično podtika donasjanje politike v šolo, medtem ko so ravno oni, ki nas tega dolže, v istini to zagrešili!

— **Edini Ravnika je zmožen** od ostalih klerikalnih poslancev voditi šolski referat v deželnem odboru. Mnenje dr. Sušteršiča in očitane Ravnikarju, češ, da ni Ravnika zmožen voditi šolskega referata v deželnem odboru je povsem krivično. Najsi ga vodi tako ali tako, gotovo je, da je kot šolnik v šolskih stvarih, bolj orientiran nego pa zdravnik. Zdravnik in šola gre le v toliko vkup, da obadva lečita, eden telesne, drugi duševne in vzgojne rane. Gotovo pa je, da bi praktično vodil še tako slab šolnik ta referat bolje nego pa ga to bo zdravnik. To je ironiziranje in podcenjevanje važnosti šolstva!

— **Ravnika bi bil tudi bolj zmožen** kakor Jaklič voditi šolski referat, ker se

je Jaklič že preveč odtujil šoli in učiteljstvu in bi bil bolj v službi stranke nego v službi šolstva. Tako bo pastopal tudi dr. Zajc, ker bo kot nestrokovnjak v šolstvu presojal vse strogo s politično-strankarskega stališča. Hkrati je pa oddaja šolskega referata neučitelju kruto žaljenje učiteljskega stana, posebno pa žaljenje obeh Slomškarijev, ker so jih namenoma prezrli in pred javnostjo kompromitovali.

— **Ali sta Jaklič in Ravnika zastopnika učiteljstva?** To vprašanje se je že razmotrivalo v javnosti. Mi se spominjamo samo na kričavi pojav klerikalcev za splošnih deželnozbornskih volitev, ko so na vse grlo kričali in agitirali za Slomškarijo na podlagi tega, da so svečano proglasili in prisegli naklonjenost „krščanskemu“ učiteljstvu in dokazovali to s tem, da so dali kar dva zastopnika učiteljstvu v deželnem zboru. — Ko sta pa ta dva zastopnika glasovala zoper regulacijo učiteljskih plač, so jih proglasili za edine zastopnike — ljudstva in kmetov. — Še lepše so pa dokazali, da so dali res učiteljstvu kar dva zastopnika, s tem, da jima niti referata v šolstvu niso hoteli izročiti v kljub temu, da je tovariš Ravnika že dlje časa nadomestoval prof. Jareca v deželnem odboru in opravljal ta referat. Od dne do dne se naklonjenost bolj izkazuje, in najbližja bodočnost nam obeta še jako interesantne pojave od strani klerikalcev do „krščanskih“ učiteljev. — Marsikdo bo še strmél!

— **Umrl je dne 13. t. m. tovariš** Alojzij Sachs, učitelj v prisilni delavnici v Ljubljani, star 41 let. Bil je priznan glasbenik. Blag mu spomin! — Ali se klerikalcem — kakor ob Bahovčevi smrti — kaj oglašata vest?

— **Prof. Jos. Klemenčič,** katehet v p. ljubljanskega učiteljskega, je v 86. letu svoje dobe preminul. Blagemu možu blag spomin!

— **Deželni šolski svet** je dovolil, da se pouk v ponavljalni šoli preloži za poizkušnjo v šolskem letu 1910/1911 v šolskih okrajih Litija in Krško v čas od 15. oktobra do konca aprila, oziroma od 1. novembra do 15. maja. — O. kr. deželni šolski svet je dovolil na petrazredni ljudski šoli v Loškem Potoku ustanovit v tretje vzporednice. Provizoričnim učiteljem na imenovani šoli se nastavi absolvirani učiteljski kandidat Josip Jaklič.

— **Kmetijska šola na Grmu.** Novo šolsko leto na kmetijski šoli na Grmu se je pričelo v četrtek, dne 3. novembra t. l. V šolo je sprejetih 48 učencev, in sicer 36 v zimsko šolo, 12 v letno šolo. Ker je prošlo za sprejem 55 učencev, so se morale sedmim učencem prošnje vrniti.

— **Kmetijsko društvo** so na zadnjem običnem zboru pretkli ponedeljek zavzeli klerikalci. „Kmet“ dr. Pegan je predlagal, da se naj odslej sprejemajo v društvo samo kmetje!

Štajerske vesti.

— **V ormoškem okraju** je baje, kakor poroča „Narodni Dnevnik“, še vedno nekaj šolskih vodtev, ki uradujejo v nemščini. To se dela deloma iz komodnosti, deloma pa iz neumljive in popolnoma nepotrebne boječnosti pred zam-ro v „višjih“ krogih. Upamo, da se ta nedostatek kmalu odpravi, da nam ne bo treba rabiti drugih opominov. Za zadevo se naj pobriga tudi učiteljsko društvo v Ormožu.

— **Poročilo se je dne 9. t. m. v** Dobovi pri Brežicah tov. Fr. Vadnal, tamošnji učitelj, z gđeno Anko Resnikovo. „Bilo srečno!“

— **Iz št. Ilja v Slov. gor.** pišejo: Nemška gonja za sulferajnsko šolo v Cirsaku se nadaljuje. Sedaj je pouk v Cehnerjevi hiši dovoljen. Nemški agitatorji hodijo okolo ljudi in agitirajo za šolo. Pozvali smo posl. Robiča in Roškarja, naj bi se potrudila v Cirsak — no, vse zaman! Če bo treba kaj storiti, bo morala zopet pomagati OMD; vendar pa jo svarimo, da bi se v tem oziru pogajala le s klerikalci, ki navzlic vsi nevarnosti rujejo tudi pri nas strastno proti nji.

Goriške vesti.

— **Odgovor.** Dovolite mi, cenj. g. urednik, da odgovorim tovarišu-dopisniku zadnje številke na njegov dopis, ki se tako zasukal in zvil, kar bi človek mislil, da ni razumel ali ni hotel razumeti mojega dopisa iz spod. Krasa. On mi svetuje, da bi moral to omeniti pri društvenem zborovanju — tega ne oporekam — vprašam ga: čemu imamo svoj stanovski list? Ali se ne smemo v takih slučajih poslužiti tudi tega? Obeta mi tovariš, da lahko pljusknem na lastni obraz, kar se dragi tovariš jako moti! Kar sem povedal v svojem dopisu, je fakt in tega ne more nihče zanikati! Svetujem, da se o tem bolje informirate! Sicer ste moj dopis vse drugače razumeli in hoteli ste javnosti vse zakriti. Jaz sem poudarjal v svojem dopisu, da bo prihodnji okr. šol. svet — glede zastopnikov občin — klerikalni. Vi ste pa to po svoje zavili, da mislim na naša dva zastopnika ter da bi mogel dati iniciativo, katera naj se voli v prihodnji okr. šol. svet. Dalje pišete, da se ni bati pri nas Slomškarije, ker le en tovariš in ena tovarišica tvorita zase častno izjemo, ki ju tudi jaz dobro poznam. Iz tega sklepam, da mislite, kdor je ud uč. društva, je tudi naprednih idej ter ni imeti

nobene bojazni napram takemu. Smatrate se seveda za jako dobrega psihologa. Evo Vam nekoliko slik iz našega okraja: Vprašam Vas: Ali Vam je znano o nekem tovarišu, ki je hotel pri nekem običnem zboru bralnega društva odpraviti vse napredne časopise? Seveda mu je izpodletelo, ker so zavedni člani omenjenega društva rajši njega bacnili iz društva kakor napredne časopise. Ali Vam je znano, kako so nekatere tovarišice volile pri obč. volitvah za klerikalno stranko, ki je tudi zaradi njih glasov zmaga! Ali Vam je znano o tovarišu, kako je hlapčevsko poljuboval škofu roko? In take tovariše si upate v javnosti zagovarjati in prati, ki imajo neodpustljive stanovske grehe nad seboj? Če se na take zanašate — dober tek! Po Vašem dopisu sklepam, da ne sme tega zvedeti javnost! V Vašem dopisu ste tako olepsali kraške razmere, da bi se moral marsikateri tovariš zjokati od veselja. Dragi tovariš, le nekoliko več informacij! Ves moj dopis ste napak razumeli in suha dejstva v mojem dopisu pobijali. Ker ste se že ob vsako točko mojega dopisa dregnili, zakaj se niste tudi ob ono, v kateri sem svetoval, naj bi odbor gledal na to, da bi učitelju-novincu podajal potrebnega političnega znanja. Zakaj ste to vedoma prezrli? Ali Vam ni na srcu — in veže nas tudi stanovska dolžnost — učitelju-novinec brez političnega znanja o življenju, ki mu je dana prilika vsak dan zagaziti v neprijetnosti? — To, kar je bilo najvažnejše v mojem dopisu, ste ignorirali! To naj zadostuje v odgovor na Vaš dopis.

Istrske vesti.

— **Koprski Italijani proti tamošnji Ciril-Metodovi šoli.** V „Piccolu“ neki dopisnik iz Kopa uprav nesramno napada tamošnje Slovence in njih letos ustanovljeno stovensko šolo, v katero že prvo leto zahaja kakih 60 otrok. Družbo sv. Cirila in Metoda imenuje koprski italijanski fanatik „La società dei famosi santi“ (družba famoznih svetnikov). Ko je italijanski dopisnik vse oblatil, potem pa denuncira šolo, češ, da se vrši v nji pouk brez dovoljenja deželne šolke oblasti, pač pa da je pouk dovoljen le od strani okrajnega šolskega nadzornika Dominka, ki tudi stanuje v dotični hiši, kjer je šola nastanjena. — Potem pa seveda kriči, kaj je vse dovoljeno Slovanom, a kako da se zatira — Italijane. — Hinavski dopisnik naj bo s tem potolažen, da bodo koprski Slovenci skrbeli zato, da se bo ustanovljena slovenska šola širila in dvigala ter sprejela pod svoje okrilje vse otroke slovenskih staršev, ki bi se brez te šole gotovo večinoma pogubili v italijanskem morju.

Splošni vestnik.

Seja komiteja za reformo ljudskega šolstva se vrši dne 29. t. m. na Dunaju. — Dne 19. t. m. je istotam ob 9. uri zjutraj seja odbora „Zveze slovenskega učiteljstva v Avstriji“, istega dne ob 5. popoldan pa je skupna seja z odborom Nemško-avstrijske učiteljske zveze z razpravo o materialnem stanju učiteljstva.

Letnino za učiteljski konvikt so plačali: tovarišica Zora Kranjc-Legat in tovariš Janez Zu, ančič iz Rateč pri Belipeči. Hvala!

Sedemdesetletnico svojega godu je praznoval dne 11. novembra v družbi svoje blage soproge naš tovariš in prijatelj Martin Zarnik, nadučitelj v p. v Trnovem na Notranjskem. Vrlemu tovarišu, ki si je ohranil čist značaj naprednega učitelja: naše iskrene čestitke! Bog ga ohrani zdravega in zadovoljnega do skrajnih mej človeškega življenja!

Slovenska šolska Matica. Knjige S. Š. M. za leto 1910. se že tiskajo in bodo izšle ob novem letu. Kdor želi postati član S. Š. M. za leto 1910., naj pošlje 4 K 6 h na naslov Slovenske šolske Matice v Ljubljani, ne pa na naslov g. vladnega svetnika Andreja Senekoviča, ki je odložil blagajništvo. T. č. blagajnik S. Š. M. je nadučitelj Jakob Dimnik. Nekateri poverjeniki še niso doposlali imenika in ne denarja; zopet drugi so pa poslali denar brez imenika članov dotičnega okraja. Stvar naj se čim prej spravi v red, ker moramo prirediti za „Letopis“ imenik vseh članov. Prosimo!

75 letnica skladatelja Davorina Jenka. Dne 10. t. m. je slavil znani naš slovenski skladatelj Davorin Jenko svoj 75. rojstni dan. Zdrav in čil živi naš glasbeni prvak v Ljubljani, kjer je dne 6. t. m. proslavila Glasbena Matica 50 letnico slovenske naše himne „Naprej zastava slave“, ki jo je zložil Simon Jenko, uglasbil pa slavjenec Davorin Jenko. Oni večer so peli same Jenkove skladbe — Še mnogo let!

Poslušajte in storite tako! Poverjenik S. Š. M., tov. nadučitelj Martin Zarnik, nam piše: „Bes imamo dandanes na vse strani narodnega davka, a pri Slovenski šolski Matici bi moral biti vsak slovenski učitelj.“

Cesar o draginji. Pri sobotnem delegacijskem cerclu se je cesar nasproti nekemu

delegatu izrazil tudi o draginji. Cesar je dejal: „Jako je žalo-tno, da se je draginja tako razpasla. Jaz vem, kako ljudstvo silno trpi pod draginjo in močno obžalujem, da se niso našla še sredstva, da se draginja omeji in ustavi.“ — Pod draginjo trpi tudi učiteljstvo. A kako sodijo o draginji klerikali, to so pokazali z deželno zboru kranjskem. Sami siti, ne poznajo trpečih!

Tolstoj izginil. „Kurier Varšarski“ poroča, da se je grof Lev Tolstoj s svojim hišnim zdravnikom oddalil iz Jasnej Poljane. Pustil je pismo, v katerem pravi, da hoče svoje zadnje dni preživeti v popolni samotni. Nastanil se je baže v nekem samostanu. Vzrok domače razprtije.

S kakimi lažmi si pomaga nemški „Schulverein“? Iz ravno kar izšlo 45. štev. korespondence nemškega „Schulvereina“ posnemamo sledeče: „Blizu Št. Ilja v Slov. gor., za katerega skrbi Südmark, leži visoko v hribih kraj po imenu Čiršak, ki broji z bližnjo Selnico okroglo 1600 prebivalcev, ki so vsi rojeni Nemci. Slovenci so spoznali važnost obeh krajev in so tako dolgo obdelovali starše, da niso pošiljali svojih otrok v nemško, temveč v slovensko šolo v Št. Ilj. Ker se kmetiško prebivalstvo ni branilo usiljivcem, ni čuda, da je slovenizacija obeh krajev napredovala...“ In tako gre to naprej. Dejstva pa govore da leta 1900. ni bilo v Čiršaku in Selnici naštetih niti 100 Nemcev, l. 1890. in l. 1880. pa je število Nemcev še manjše. Ali ni sramota za takozvani „kulturni narod“, kakor se radi nazivljejo Nemci, da s takimi lažmi delajo za germanizacijo in mamijo za njo ljudem denar iz žepov?

Dve kulturni slavnosti na Hrvaškem. Dne 17. t. m. se vršita v Zagrebu dve kulturni slavnosti. „Bratje Hrvat. Zmaja“ odkrijejo ta dan spominsko ploščo Stanku Vrazu, v hiši, kjer je umrl. Pri tej slavnosti sodelujejo tudi Slovenci. „Matica Hrvatska“ pa priredi v spomin Vrazove stoletnice slavnostno akademijo. — Ravno ta dan (27. t. m.) pa bo slavilo zagrebško deželno gledališče 50letnico, odkar je v njem zagospodoval hrvaški jezik. Popoldne se bodo uprizarili Freudenreichovi „Graničarji“, pri večerni slavnosti predstavi pa: „Slava njima!“ — Slava Vrazu“ od Ogrizovića in pa II. dejanje „Porina“.

Verski pouk otrok, ki so brez konfesije. Upravno sodišče je dne 8. t. m. razglasilo razsodbo glede več slučajev, ki se tičejo vprašanja, ali so otroci, ki jih njihovi starši oglašajo za brezkonfesionalne, obvezani v šoli obiskovati verski pouk. Upravno sodišče je razsodilo, da so obvezani, in izreklo, da se mora šoloobveznim otrokom postavno priznati religiozno določiti in da morajo taki otroci potem obiskovati v šoli pouk v tisti religiji. Torej: ukazana vera!

Matere, pazite bolje na otroke! Pred sodiščem se je morala zagovarjati Helena Bider, kajzarjeva žena iz Adergasa zaradi pregreške zoper varnost življenja. Pustila je svoja dvojčka več ur sama in brez vsakega nadzorstva ležati v zibelji. Dojem je šla s svojimi drugimi štirimi otroki na njivo, kjer je ostala pet ur. Med tem časom se je dojenček oprostil poviha in se poleg svoje sestrice preobrnil na obraz. Zaradičesar se je zadušil. Sodišče je obdolženko oprostilo.

„Ehrlich 606“ v Trstu. Poizkusi z novim protisifilitičnim sredstvom v tržaški mestni bolnišnici so se po izjavah dr. Faventa izborni obnesli. Poizkušali so sredstvo pri 400 bolnikih. Sredstvo „Ehrlich-Hata“ si bo kmalo priborilo svetovno slavo.

Svetovna razstava v Španiji. Od 1. aprila do 30. novembra 1913 bo v Madridu velika svetovna razstava.

Razgled po šolskem svetu.

— **Srbsko učiteljstvo.** Preteklo šolsko leto je bilo v Srbiji 2173 učnih oseb, in sicer 588 ki služijo nad 15 let, 1585 pa takih, ki služijo pod 15 let.

— **Ruski kongres za eksperimentalno pedagogiko** se vrši od 26. do 31. decembra v Petrogradu. Sklicuje ga petrogradsko društvo za eksperimentalno pedagogiko in moskovsko društvo za eksperimentalno psihologijo. Program kongresa je: 1. eksperimentalno zasledovanje duševnih procesov; 2. eksperimentalno raziskovanje osebnosti; 3. eksperimentalno zasledovanje pedagoških problemov; 4. eksperimentalno raziskavanje v področju šolske higiene. Udeležiti se morejo kongresa vsi oni učitelji, ki se bavijo s poučevanjem.

— **Tehnična visoka šola v Solnogradu.** Občinski svet solnograški je sklenil, podati cesarju petico, naj se ustanovi v Solnogradu tehnična visoka šola.

— **Kitajsko vseučilišče.** V Pekingju obstoji od letošnjega aprila državno vseučilišče, na katerem vladajo čudne razmere. Profesorji so tako preobloženi z učnimi urami, da je nemogoče, da bi se sami posvetili kakemu samostojnemu znanstvenemu delu. K temu prihaja tudi še nezaupanje, ki ga imajo Kitajci do tujih učiteljev. Kitajska vlada ve, da je med Kitajci na znanstvenem polju velika praznina, zato bi pa rada to praznino zamašila s tem, da z najrazličnejšo snovjo tako preobloži mladinjo, da ne more imeti prav nikakega veselja do učenja. Pri tem izgube potrpljenje

tudi profesorji, ko vidijo, da njihovih razlag nihče ne posluša s potrebno pozornostjo. Zato so veseli tudi profesorji, ko je konec mučne šolske ure. Zda učni na pekinskem vseučilišču 13 inozemskih profesorjev.

— **Slovenski visokošolci v tujini.** Iz Kolina ob Renu nam dohaja razveseljujoča vest, da je na glasoviti tamošnji visoki šoli za trgovino in narodno gospodarstvo v tekočem zimskem semestru imatrikulovanih 8 Slovencev, in sicer: Iv. Bukovec, Ignacij Hudé, Fr. Hrašovic, Ludovik Klemenčič, Franc Lokar, Franc Peternel, Franc Rus in Fr. Štajer. Vseh slovenskih akademikov na kolinski visoki šoli je 48. Slovenci snujejo ravnokar svoje nestrankarsko akademsko društvo „Balkan“, kamor pristopijo tudi drugi tamošnji jugoslovanski akademiki. Društvo, ki ima tudi svoj pevski in telovadni odsek, izključuje politična stremjenja, zastopana v domovini, ter goji samo strokovna predavanja in diskusije iz narodnega gospodarstva, borzne in bančne tehnike, trgovskega in konzularnega prava, združništva in moderne filologije.

— **Italijanski dijaki in italijansko vseučilišče vprašanje.** Na Dunaju so imeli italijanski dijaki zborovanje o italijanskem vseučiliškem vprašanju. Poročevalec je poročal, da je interveniral državni poslanec Bugatto pri ministrskem predsedniku baronu Binerthu in naučenem ministru grofu Stürgkhu in da sta mu oba obljubila, da je stališče vlade v zadevi italijanskega vseučiliškega vprašanja neizpremenjeno. Vlada predloga o italijanski pravni fakulteti ostane v proračunskem odseku in se bo tamkaj razprava o njej nadaljevala, kakor hitro se državni zbor sestane. — Zborovalci so vzeli to poročilo na znanje ter soglasno sklenili, začeti z novo agitacijo za italijansko vseučilišče. — V soboto se je podala posebna deputacija italijanskega dijaštva k rektorju ter ga prosila, naj podpira italijansko stremljenje po italijanskem vseučilišču, pri katerih se je streljalo. Končno so protestirali tudi proti temu, da je na dunajski univerzi inškrbiran zloglasni agent-provocatur Nastić. Rektor se je v splošnem zadovoljivo izrazil glede italijanskih zahtev, glede Nastića pa je bil jako začuden da je ta na dunajski univerzi inškrbiran, o čimer mu dosedaj sploh ničesar znanega ni bilo.

— **Visoka šola za politične znanosti.** „Korr.“ poroča iz Prage, da naznanja poseben odbor poslancev, vseučiliških profesorjev in zasebnih učenjakov po končanih večletnih pripravah, da se bo v kratkem aktivirala v Pragi visoka šola za politične znanosti. Strokovnjaki bodo predavali onim, ki hočejo delovati v javnosti, pri čemer pa bo vsaka tendenca izključena.

Raznoterosti.

× **Nova odkritja o Cookovih sleparijah.** Kakor znano, se je bahal svoj čas Cook s tem, da je on prvi prišel na severni tečaj. Knud Rasmussen, znani raziskovalec Grönlandije, je sedaj prišel v dotiko z obema Cookovima spremljevalcema. Po njihovih izjavah je Cook eden največjih sleparjev in je začel raztresati vest o severnem tečaju komaj potem, ko sta ga Eskimovca že zapustila.

× **Ogrska literarna poštenost.** Gimnazijski profesor v Budimpešti, Karel Szallay, je izdal brošuro: „Oropani Gregorovius“, v kateri dokazuje, da je znameniti ogrski pisatelj Melhior Lang svojo pred 15 leti izišlo delo „Korsika“ popolnoma prepisal iz knjige raziskovalca Gregoroviusa. Prof. Szallay je že prej prišel na ta plagijat, toda mislil je, da bo Lang vendar tako pošten, da odtegne knjigo iz javnosti.

× **Zopetno sezidanje Messine in Reggia.** Italijanska vlada je sklenila dati 20 milijonov lir, s katerimi se imata nanovo sezidati po potresu razdejani mesti. V isti namen se uporsbi tudi 50 milijonov, ki so jih dobili za dragocenosti, ležeče po razvalinah.

× **Koliko nesejo pasionske igre v Oberammergau.** V Oberammergau je bilo to leto 59 predstav. Obiskovalcev je bilo 225 000 oseb. — Vstopnina je znašala 1,760.000 K. Skupni dohodki cele vasi v teku petih mesecev se cenijo na 3,350.000 K. Prihodnje predstave bodo l. 1920. — Glavni del obiskovalcev v prvih mesecih so bili Angličani in Američani, junija in julija so bili Nemci in Avstrijci. Lahov sploh ni bilo.

Listnica uredništva.

G. Milč Stibler v Celju: Vaš članek priobčimo prihodnjič. — Več sosedov: Anonimnih dopisov našeloma ne priobčujemo. Zaupajte nam svoje ime, potem vam ustrezemo!

Uradni razpisi učiteljskih služb

Št. 2022. Kranjsko. 1—1
Na enorazredni ljudski šoli pri Sv. Križu nad Jesenicami se bo namestila služba učitelja in voditelja s postavnimi prejemki in odškodnino za stanarino.
Oziral se bo najprej na moške prosilce.
Redno opremljene prošnje naj se vložijo predpisanim potom pri podpisnem c. kr. okrajnem šolskem svetu do 15. decembra 1910.
Prosilci, ki v kranjski učiteljski službi še niso stalno nameščeni, morajo s državno-zdravniškim iz-

pričevalom dokazati, da so telesno popolnoma sposobni za šolsko službo.

C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici, dne 3. novembra 1910.

Št. 3226,

1—1

Na štirirazredni ljudski šoli v Žužemberku se učno mesto razpisuje v stalno nameščenje.

Pravilno opremljene prošnje naj se predpisanim službenim potom semkaj vlagajo do 7. decembra 1910.

C. kr. okrajni šolski svet v Rudolfovem, dne 12. novembra 1910.

51—43

po obedu,
Drži želodec v redu.

Najboljši želodčni likér!
Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40
Kabinetna kakovost . . . 4-80
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.
Postavno varovano.

Našim rodbinam
priporočamo 52—24

Kolinsko cikorijo

Modistinja Minka Horvat
priporoča ravno došlo veliko izbiro športnih kap, klobukov, praznih oblik in vse potrebščine za modistino po najnižji ceni.
Sv. Jakoba trg. Bahovčeva hiša.

IDA ŠKOF-WANEK
16—12 Pod Trančo.
Klobuki za dame in deklice vseh vrst (originalni dunajski in pariški modeli).
Velika zaloga vencev in trakov.
:: Žalni klobuki vedno v zalogi. ::
:: Popravila se točno in okusno izvršujejo. ::

Avgust Agnola
Ljubljana, Dunajska cesta 13
priporoča svojo bogato zalogo 52—41 stekla, porcelana, svetilk, okvirov, šip itd. Tintnike za šolske klopi, kakor tudi aparate za fizikalne poizkušnje.
Prevzema vsa v to stroko spadajoča dela.

! Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Lak za šolske table
črn in medel
: Olje proti prahu :
priznано najboljšo prodaja
Adolf Hauptmann
v Ljubljani.
Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.
Zahtevajte cenike! 52—85

Najnižje cene.
Največji izbor.
Preobleke. Popravila.
L. Mikuz
tovarna dežnikov
Ljubljana, Mestni trg.
52—39

Največja in najstarejša tovarna
lončenih pečij in lončenih izdelkov

A. Drelse
Ljubljana
Priporoča se slavnemu občinstvu in njenemu učiteljstvu v naročilo na štedilna ognjišča in peči

preprosto in najfineje izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih kar najbolj strokovnjaški, zanesljivo in trpežno po najnižjih cenah. Zupniščem, samostanom in šolam znaten popust. — Mnogokrat odlikovan. — Ilustrovani ceniki so na razpolago. 46—37

Zagrebski Franck
kot tovarniško znano
priporočujemo najboljši pridatek za kavo!